

Spørgsmaalet om, hvilke Indtægter Staten kan undvære. Endnu en anden Side er der efter min Opfattelse at tage i Betragtning ved denne Sags Fremme, som det ogsaa forekommer mig ikke tilstrækkelig har været taget i Betragtning. Her er to Spørgsmaal, nemlig ogsaa Spørgsmaalet om Skattelettelser paa andre Omraader. Jeg tænker her nærmest paa Bygningsskatten paa Landet. Man har talt her gjentagende og i høie Toner om trykkende Skatter; ja-vidt jeg kjender Forholdet i vort Land, er den mest trykkende Skat her i Landet Bygningsskatten paa Landet. Den bæres i væsentlig Grad af de smaa Haandværkere omkring paa Landet, og de ere ikke istand til at bære en ret høi Skat. Naar der i det Hele taget skulde være Tale om at lette Skatter, tror jeg, at her er et Punkt, hvor en Lettelse vil være baade mest velkommen og Kravet tillige mest berettiget. Det var imidlertid Noget, der først faldt mig ind i Dieblisset, altsaa en Bemærkning, jeg indstød. Det, jeg egentlig nærmest havde tænkt at gjøre en Bemærkning om, var Spørgsmaalet om, i hvilken Udstrækning der i den nærmeste Tid kan være Tale om, at det kan være nødvendigt at komme Landkommunerne til Hjælp for at hjælpe dem Noget overfor de store Byrder, der hvile paa dem. Jeg tænker da navnlig paa saadanne Byrder, der nu hvile uensartet paa Evne til at betale Skat f. Ex. den, at der paalignes Hartkornet. Udville Forholdene i vort Land sig saaledes, at Landbruget bliver stillet ugunstigere, bliver Kravet om at lette Skatten paa Hartkornet mere og mere berettiget, og jeg tror, at der i den Retning er Forhold at overveie, som det vil være gavnligt og berettiget ogsaa i Forbindelse med denne Sag at gjøre til Gjenstand for Overveielse. Exempelvis skal jeg nævne et Spørgsmaal, der for Tiden er under Overveielse i Finantsudvalget, Spørgsmaalet om Udviklingen af Sindsygeanstalterne. Sammen med dette reiser sig naturlig Spørgsmaalet om at lade Byrden af Sindsygeanstalterne falde bort fra Amtene over paa Staten. Men dette vil jo medføre en forøget Udgift for Statskassen, der kan opfordre Statskassen til ikke at give Afkald paa en Indtægt, som vil ækvivalere en saadan Udgift. Jeg nævner dette rent eksempelvis. Der kan være andre Forhold af anden Art, hvor Staten kan have Opfordring til at paatage sig en Udgift og derfor bør være varsom med at opgive Indtægter, for at den ikke skal komme i den Stilling, at den, naar engang Kravene paa, at Staten skal paatage sig andre Afgifter, voxe frem med fuld Styrke, da ikke

har Indtægt nok til at afholde dem. Jeg er mulig ogsaa i den Henseende i Modsetning til Flertallet her i Salen, naar jeg udtaler, at jeg har ikke nogen stærk Tro paa, at det, at forandre Toldsatserne paa Forbrugsgjenstande i nogen væsentlig Grad, vil lette Trykket for den Befolkning, som betaler Skatten. Jeg tror, at der foregaar altid en saadan Udvikling i Samfundet, at Betalingen for Arbejde og Betalingen for Livsforbrødenhederne i meget væsentlig Grad som Følge af Udviklingen komme til at rette sig efter hinanden. Selv om vi i dette Dieblis nedsatte Tolden betydelig paa mange Livsforbrødenheder, er det vel muligt, at man i Dieblisset kom den Klasse af Befolkningen, som har Mindst at leve af, endel til Hjælp, men det turde dog nok være, at Forholdene udviklede sig saaledes, at det i Virkeligheden ikke kom til at spille nogen blivende Rolle for de smaa iblandt os. Jeg veed meget vel, at dette er Betragtninger, som det er meget vanskeligt at gjøre indlysende, og at der derfor, naar Agitationen tager fat paa dem, er Fare ved at gjøre dem gjældende, idet det er Noget, som Agitationen vil gribe og søge at anvende imod En som Politiker. Smidletid har jeg ikke villet vige tilbage for at udtale, at jeg har en saadan Anskuelse. Disse Bemærkninger har jeg troet at burde gjøre, følt mig endogsaa næsten opfordret til at gjøre paa Grund af den Udsigt, der — ikke er til at faae Sagen fremmet, og jeg vil meget ønske, at den høitærede Finantsminister, hvis Sagen ikke fremmes til Afgjørelse, og der altsaa skal hengaa en Sommer mindst, inden den kan forelægges Rigsdagen paany, vil tage disse to Spørgsmaal om Statens finantsielle Stilling, særlig Stillingen til Spørgsmaalet om Driften af Jernbanerne og Spørgsmaalet om, i hvilken Udstrækning andre Skatter kunne lettes, og i hvilken Udstrækning Landkommunerne have Krav paa, at Staten overtager de Byrder, som de have baaret, under Overveielse, saaledes at de ogsaa kunne foreligge som Overveielsesgjenstande, naar vi en anden Gang komme til at behandle denne Sag.

Finantsministeren (Estrup): Jeg ønsker strax at besvare de Spørgsmaal, som det ærede Medlem, der nu satte sig, rettede til mig. Det ærede Medlem udtalte som sin Formening, at Landbruget efter sin nuværende Stilling her i Landet vel kunde behøve Beskyttelse. Beskyttelse i Ordets egentlige Forstand tror jeg det vilde være vanskeligt at opnaa for Landbruget, men noget ganske Andet er, om man søger at lette Landbrugets Vilskaar dels ved at lette Afsetningen af Pro-